

به نام خدا

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران

معاونت آموزشی

مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی

واحد برنامه ریزی آموزشی

چارچوب طراحی «طرح دوره نظری- عملی»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: گروه اخلاق پزشکی

عنوان درس: اخلاق، حقوق و قانون در روانپرستاری

نوع و تعداد واحد: ۱/۵ واحد (۱ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نام مسؤل درس: خانم کاشانی نیا

مدرس: خانم دکتر اینانلو - خانم کاشانی نیا

پیش نیاز/ همزمان: ندارد

رشته و مقطع تحصیلی: روانپرستاری

اطلاعات مسؤل درس:

رتبه علمی: استادیار

رشته تخصصی: آموزش پرستاری

محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی

تلفن تماس: ۴۳۶۵۱۶۰۲

نشانی پست الکترونیک: kashaninia.za@iums.ac.ir

توصیف کلی درس :

این درس مبانی نظری و مهارت های لازم برای اقدامات اخلاقی و حقوقی در مراقبت های روان پرستاری و برقراری ارتباط حرفه ای را بر اساس ارزش های انسانی فراهم می کند . در این درس فراگیران با نحوه حمایت از حقوق مددجویان و خانواده آن ها آشنا شده و راه های توسعه اعمال اخلاقی در روان پرستاری را فرا می گیرند . در این درس علاوه بر بررسی ماهیت موضوعات اخلاق روان پرستاری ، نظریه های اخلاقی مورد بررسی قرار گرفته و جنبه های اخلاقی اعمال و ارتباطات حرفه ای پرستاری تجزیه و تحلیل می شود. در این درس فراگیران به موضوعات اخلاقی در زمینه کار پرستاری حساس شده و تصمیم گیری اخلاقی را تجربه و تمرین می کنند تا از این راه صلاحیت های اخلاق حرفه ای در آن ها تقویت شود .

اهداف کلی / محورهای توانمندی (Competency):

تصمیم‌گیری اخلاقی در حوزه سلامت و اختلال روان، چالشی پیچیده، چند بعدی و بعضاً در بر دارنده موضوعات حقوقی و قانونی است. آشنایی با موضوعات پیچیده اخلاق کاربردی و حقوق و قوانین پذیرفته و تصویب شده در حوزه روانپزشکی و روانپرستاری از اهداف این درس است. همچنین آشنایی با سیاست‌گذاری‌های اجتماعی - فرهنگی در حوزه‌های اخلاقی-حقوقی مرتبط با مراقبت از سلامت روان از اهداف این درس به شمار می‌رود.

اهداف اختصاصی / زیرمحورهای هر توانمندی (Core Competency):

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

۱. مفاهیم و مبانی اخلاق پزشکی، اخلاق زیستی و اخلاق کاربردی (Applied Ethics) را بیان کند.
۲. معنویت و مذهب را در حوزه روان و علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی را شرح دهد.
۳. مبانی و مفاهیم اخلاق پرستاری، ارزش‌گذاری‌های اخلاقی در پرستاری، ارزش‌های حرفه‌ای، تضاد‌های اخلاقی در مراقبت، عاملیت اخلاقی، اقتدار اخلاقی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد.
۴. درباره اخلاق ارتباطی (Relational Ethics) در پرستاری: عناصر اخلاق ارتباطی، ارتباطات بین فردی، سوء رفتار و خشونت، رفتار غیر شهروندی (Incivility behavior) اطلاعات کسب نموده و حساسیت نشان دهد.
۵. به حرفه‌گرایی (Professionalism)، کدها، راهنماها و استانداردهای حرفه‌ای متعهد بوده، و در تصمیم‌گیری‌ها و استدلال اخلاقی مشارکت نماید.
۶. مبانی و اصول اخلاق حرفه‌ای متخصصان سلامت روان را شرح دهد.
۷. موضوعات و چالش‌های اخلاقی در روانپزشکی، روانپرستاری، و آموزش سلامت روان را مورد بحث قرار داده و راه حل ارائه نماید.
۸. با چالش‌های اخلاقی در سلامت روان جامعه نگر را آشنا باشد.
۹. با مباحث و چالش‌های قانونی و حقوقی در حوزه سلامت روان و روانپرستاری (قصور، سهل‌انگاری و نظایر آن) آشنا بوده و بتواند در باره چالش‌ها راه کار برون رفت ارائه نماید.
۱۰. با حوزه روانپزشکی و پرستاری قانونی (Forensic) آشنا شود.
۱۱. با اخلاق، حقوق و قانون در آموزش و پژوهش حوزه روان پرستاری آشنا شود.

رویکرد آموزشی:

□ مجازی^۲

□ حضوری

□ ترکیبی^۳

1. Educational Approach
2. Virtual Approach
3. Blended Approach

روش های یاددهی-یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- سایر موارد

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه های کوچک
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط همتایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی
- سایر موارد

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می رود.

جدول تقویم ارائه درس اخلاق، حقوق و قانون در روانپرستاری

روز و ساعت کلاس یکشنبه ۱۰-۸

جلسه	عنوان مبحث فعالیت یادگیری / تکالیف	روش یاددهی- یادگیری	تاریخ ارائه	نام مدرس / مدرسان
۱	معرفی درس - مفاهیم و مبانی اخلاق پزشکی، اخلاق کاربردی (Applied Ethics)	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳-۶-۱۸	خانم کاشانی نیا
۲	مبانی و اصول اخلاق حرفه ای متخصصان سلامت، اصول اخلاق زیستی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳-۶-۲۵	خانم کاشانی نیا
۳	معنویت و مذهب را در حوزه روان و علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳-۷-۱	خانم کاشانی نیا
۴	مبانی و مفاهیم اخلاق پرستاری، ارزش گذاری های اخلاقی در پرستاری، ارزش های حرفه ای، تضاد های اخلاقی در مراقبت، عاملیت اخلاقی، اقتدار اخلاقی.	سخنرانی تعاملی/ PBL	۱۴۰۳-۷-۸	خانم کاشانی نیا
۵	حرفه گرایی (Professionalism)	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳-۷-۱۵	خانم کاشانی نیا
۶	معرفی کدهای اخلاق حرفه ای، راهنماها و استانداردهای حرفه ای	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳-۷-۲۲	خانم کاشانی نیا
۷	حقوق اساسی بشر- حقوق بیمار - احترام به حقوق مددجویان کرامت انسان و ارزش های اخلاق اسلامی	سخنرانی تعاملی	۱۴۰۳-۷-۲۹	خانم کاشانی نیا
۸	اخذ رضایت و شرایط آن- اخذ رضایت در حوزه روانپرستاری	معرفی کیس	۱۴۰۳-۸-۶	خانم کاشانی نیا
۹	ظرفیت تصمیم گیری - تصمیم گیرنده جایگزین در افراد مبتلا به اختلالات روان	معرفی کیس	۱۴۰۳-۸-۱۳	خانم کاشانی نیا

			پزشکی	
خانم کاشانی نیا	۱۴۰۳-۸-۲۰	معرفی کیس	راز داری- حقیقت گوئی- باز گوئی خبر بد	۱۰
خانم کاشانی نیا	۱۴۰۳-۸-۲۷	سخنرانی تعاملی/PBL	خطاهای پرستاری و مسائل قانونی و اخلاقی	۱۱
خانم کاشانی نیا	۱۴۰۳-۹-۴	سخنرانی تعاملی/PBL	استفاده از محدود کننده ها و مسائل اخلاقی آن	۱۲
خانم دکتر اینانلو	۱۴۰۳-۹-۱۱		موضوعات و چالش های اخلاقی در روانپزشکی، روانپرستاری، و آموزش سلامت روان.	۱۳
خانم دکتر اینانلو	۱۴۰۳-۹-۱۸		مباحث و چالش های قانونی و حقوقی در حوزه سلامت روان و روانپرستاری(قصور، سهل انگاری و نظایر آن)	۱۴
خانم دکتر اینانلو	۱۴۰۳-۹-۲۵		اخلاق ارتباطی (Relational Ethics) در پرستاری: عناصر اخلاق ارتباطی، ارتباطات بین فردی، سوء رفتار و خشونت، رفتار غیر شهروندی (Incivility behavior)	۱۵
خانم دکتر اینانلو	۱۴۰۳-۱۰-۲		چالش های اخلاقی در سلامت روان جامعه نگر آشنایی با حوزه روانپزشکی و پرستاری قانونی (Forensic)	۱۶
کاشانی نیا	۱۴۰۳-۱۰-۹		جمع بندی - پرسش و پاسخ اشکالات درس	۱۷

وظایف و انتظارات از دانشجو:

۱. از دانشجو انتظار می رود:
 ۱. به طور منظم، مداوم و بدون غیبت در کلاس های درس حضور و در بحث های کلاس شرکت فعال داشته باشد.
 ۲. معلومات و زیر بنای علمی خود را با فراگیری مطالب مرتبط و از طریق مطالعات کتابخانه ای تقویت نماید .
 ۳. در تهیه و تدوین تکالیف از منابع جدید علمی و یافته های حاصل از پژوهش های ارائه شده در مجلات پرستاری معتبر و علمی داخل و خارج کشور استفاده نماید.
 ۴. تکالیف خود را در زمان های تعیین شده طبق تقویم درس ارائه نماید.
 ۵. طرح درس، برخی مطالب مهم و خواندنی، سمینارهای دانشجویان و برخی جلسات درسی در سیستم نوید دانشگاه قرار خواهد گرفت و دانشجویان همان گونه که در کلاس درس فعال هستند باید در فضای مجازی نیز فعالانه حضور داشته باشند.

تکلیف دانشجو در بخش نظری:

تهیه و ارائه سمینار

- دانشجویان می توانند سمینار خود را با موافقت استاد از جدول برنامه درسی انتخاب و زیر نظر استاد مربوطه به تهیه، تنظیم مطالب و ارائه محتوی آن بپردازند.
- در تهیه سمینار استفاده از حداقل ۵ منبع پرستاری جدید ۲۰۲۴-۲۰۲۰ یا ۱۴۰۳-۱۳۹۹ (کتاب، مجله) الزامی است.
- مطالب سمینار باید در قالب فایل Word و نیز اسلاید قبل از ارائه به تایید استاد مربوطه رسیده باشد و روز ارائه به استاد تحویل گردد.

تکلیف دانشجوی در بخش عملی:

۱. دانشجوی موظف به ارائه گزارش کتبی و شفاهی از چالش های اخلاق پرستاری و روابط حرفه ای روان پرستاری از بخش های مراقبت روان پرستاری بالینی بوده و ضمن تجزیه و تحلیل مشکل اخلاقی به ارائه راهکارها مبتنی بر موازین، اصول و کدهای اخلاقی می پردازد.

- بحث در گروه های کوچک با سناریو های Patient Management Problems
 - پاسخگویی به Case Scenarios در سامانه های راند مجازی دانشگاه یا سامانه های مجازی
 - گزارش مورد بر اساس حضور، مشاهده و مصاحبه در روان پزشکی قانونی
 - متن خوانی و بحث گروهی اسناد اخلاق حرفه ای در حوزه روانپرستاری
۲. هر جلسه درسی با فعالیت عملی همراه خواهد بود. بحث و تبادل نظر گروهی، معرفی موارد کاربردی اخلاق پرستاری، نقد فیلم، Role play از آن جمله می باشد.

- دانشجویان در خصوص چالش های اخلاقی مراقبت پرستاری و موارد اخلاقی که تجربه نموده اند ضمن بحث و بررسی با مطالعه کتابخانه ای به راهکارهای مناسب رسیده و آن را در کلاس مطرح نمایند.

- اساتید موارد که با مسائل اخلاق حرفه ای و قانون و مقررات و نیز با اصول اخلاقی حاکم بر جامعه ارتباط دارند در کلاس مطرح و دانشجویان به بحث و تحلیل آن و جستجوی راه حل مناسب می پردازند.

روش ارزیابی دانشجوی:

سهم هر استاد براساس نسبت جلسات درسی خواهد بود.

شرکت فعال در کلاس ۱۰٪
تهیه و ارائه سمینار ۲۰٪
آزمون پایان ترم ۷۰٪
سوالات امتحان ترکیبی از سوالات تشریحی و پاسخ کوتاه خواهد بود.

منابع:

الف) کتب فارسی:

۱. رساله حقوق امام سجاد علیه السلام
۲. لاریجانی، باقر. پزشک و ملاحظات اخلاقی ج ۱ و ۲. انتشارات برای فردا. تهران. آخرین چاپ.
۳. ترور، اسمیت. اخلاق در پژوهش های پزشکی. تهران: انتشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران، آخرین چاپ.
۴. اشرفی، منصور. اخلاق پزشکی و سوء رفتار حرفه ای. دانشگاه علوم پزشکی ایران، آخرین چاپ.
۵. نوغانی، ف. محتشمی ج. قدیریان ف. اخلاق، حقوق و قانون در روانپرستاری. تهران: ناشر حیدری، آخرین چاپ.
۶. کجباف ب. علم النفس از دیدگاه دانشمندان اسلامی. تهران: انتشارات روان.
۷. صابری م. قانون و روانپزشکی. تهران: نشر مرکز تحقیقات پزشکی قانونی.
۸. پاپ ک، واسکونز م. اخلاق در رواندرمانی و مشاوره. ترجمه: بوستانی پور علیرضا، کیانوش زهرا، حیدر نیا احمد. تهران: انتشارات ارسباران.

- Barker P. Davidson B. Psychiatric Nursing: Ethical Strife: Springer.
- Fry S. Johnstone MJ. Ethics in Nursing Practice: A Guide to Ethical Decision Making: Wiley- Blackwell.
- Thompson Ian E, Melia Kath M, Boyd Kenneth M, Horsburgh Dorothy. Nursing ethics: Last edition. Edinburgh: Churchill Livingstone.
- Sachedina, A. Islamic biomedical Ethics: Principles & Application. Oxford University.

ب) مجلات لاتین:

- JOURNAL OF FORENSIC NURSING, LIPPINCOTT WILLIAMS & WILKINS, TWO COMMERCE SQ, 2001 MARKET ST, PHILADELPHIA, USA, PA, 19103, Quarterly ISSN: 1556-3693
- JOURNAL OF PROFESSIONAL NURSING, W B SAUNDERS CO-ELSEVIER INC, 1600 JOHN F KENNEDY BOULEVARD, STE 1800, PHILADELPHIA, USA, PA, 19103-2899- Bimonthly ISSN: 8755-7223
- NURSING ETHICS, SAGE PUBLICATIONS LTD, 1 OLIVERS YARD, 55 CITY ROAD, LONDON, ENGLAND, EC1Y 1SP, Bimonthly ISSN: 0969-7330.

مجلات فارسی:

- مجلات منتشر شده از سوی مرکز تحقیقات تاریخ و اخلاق پزشکی دانشگاه تهران
- مجلات منتشر شده از سوی مرکز تحقیقات اخلاق و حقوق پزشکی دانشگاه شهید بهشتی
- انتشارات گروه اخلاق پزشکی فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

- Butts Janie B, Rich Karen L. Nursing Ethics Across the curriculum and into practice. Last edition.
- Davis AnneJ, Tschudin Verena, Rave Louies D. Essentials of teaching and learning in nursing ethics, Perspective and methods. Edinburgh: Churchill Livingstone; Last edition.
- Fry.sara †, Veatch Robert M, Taylor Carol. Case studies in nursing ethics. Last edition. Jones & Bartlett learning, Canada.
- Black Beth Perry. Professional nursing. Concepts & challenges. Saunders. Last edition.